

KAUSTISEN KUNTA

Hallintosääntö

Kaustisen kunnan hallintosääntö

Sisällysluettelo

I OSA

Hallinnon ja toiminnan järjestäminen 6

1 luku

Kunnan johtaminen 6

1 § Hallintosäännön soveltaminen 6

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä 6

3 § Esittely kunnanhallituksessa 6

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät 6

5 § Kunnan viestintä 7

2 luku

Toimielinorganisaatio 8

6 § Valtuusto 8

7 § Kunnanhallitus ja henkilöstöjaosto 8

8 § Tarkastuslautakunta 8

9 § Lautakunnat 8

10 § Vaalitoimielimet 9

11 § Vaikuttamistoimielimet 9

3 luku

Henkilöstöorganisaatio 10

12 § Henkilöstöorganisaatio 10

13 § Kunnanjohtaja 11

14 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät 11

15 § Toimialajohtajat 11

16 § Tulosaluejohtajat 11

17 § Toimintayksiköiden esimiehet 11

4 luku

Konserniohjaus ja sopimusten hallinta 12

18 § Konsernijohto 12

19 § Konsernijohtoon tehtävät ja toimivalta 12

20 § Sopimusten hallinta 12

5 luku

Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako 13

21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta 13

22 § Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto 15

23 § Kunnanhallituksen toimikuntien asettaminen 15

24 § Kunnanhallitus, viranhaltijan tehtävät ja toimivalta 15

25 § Lautakunnan tehtävät ja toimivalta 16

26 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta 17

27 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja toimivalta 18

28 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja toimivalta 19

29 § Toimivallan edelleen siirtäminen 20

30 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta 20

31 § Asian ottaminen kunnanhallituksen tai lautakunnan käsiteltäväksi 21

32 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen 21

6 luku

Toimivalta henkilöstöasioissa 22

33 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa 22

34 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen	22
35 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi	22
36 § Kelpoisuusvaatimukset	22
37 § Haettavaksi julistaminen	22
38 § Henkilöstövalinnat, palvelussuhteeseen ottaminen	22
39 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen	23
40 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista	23
41 § Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat	23
42 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen	23
43 § Ero, irtisanominen ja lomauttaminen	23
44 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi	23
45 § Lomauttaminen	23
46 § Palvelussuhteen päätyminen	23
47 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen	24
48 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen	24
49 § Virantoimituksesta pidättäminen	24
50 § Kunnanhallituksen ja lautakuntien toimivalta henkilöstöasioissa	24
51 § Viranhaltijoiden ratkaisuvallta henkilöstöasioissa	25
52 § Henkilöstökokoukset ja kehityskeskustelut	25

7 luku

Asiakirjahallinnon järjestäminen	26
53 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät	26
54 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät	26
55 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät	26

II OSA

8 luku

Taloudenhoito	27
56 § Talousarvio ja taloussuunnitelma	27
57 § Talousarvion täytäntöönpano	27
58 § Toiminnan ja talouden seuranta	27
59 § Talousarvion sitovuus	27
60 § Talousarvion muutokset	27
61 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen	28
62 § Poistosuunnitelman hyväksyminen	28
63 § Rahatoimen hoitaminen	28
64 § Maksuista päättäminen	28
65 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut	28

9 luku

Ulkoinen valvonta	29
66 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta	29
67 § Tarkastuslautakunnan kokoukset	29
68 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi	29
69 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät	29
70 § Tilintarkastusyhteisön valinta	30
71 § Tilintarkastajan tehtävät	30
72 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät	30
73 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi	30
74 § Tilivelvolliset	30

10 luku

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	31
75 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	31
76 § Lautakunnan ja johtokunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan	31

tehtävät	31
77 § Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	31
78 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät	31
III OSA	
Valtuusto	32
11 luku	
Valtuuston toiminta	32
79 § Valtuuston toiminnan järjestelyt	32
80 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi	32
81 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa	32
82 § Istumajärjestys	32
12 luku	
Valtuuston kokoukset	33
83 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous	33
84 § Kokouskutsu	33
85 § Esityslista	33
86 § Sähköinen kokouskutsu	33
87 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	33
88 § Jatkokokous	34
89 § Varavaltuutetun kutsuminen	34
90 § Läsnäolo kokouksessa	34
91 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	34
92 § Kokouksen johtaminen	34
93 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle	35
94 § Tilapäinen puheenjohtaja	35
95 § Esteellisyys	35
96 § Asioiden käsittelyjärjestys	35
97 § Puheenvuorot	35
98 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	36
99 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	36
100 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	36
101 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	36
102 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys	36
103 § Äänestyksen tuloksen toteaminen	37
104 § Toimenpidealoite (ent. toivomusponssi)	37
105 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	37
106 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille	37
13 luku	
Enemmistövaali ja suhteellinen vaali	38
107 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset	38
108 § Enemmistövaali	38
109 § Valtuuston vaalilautakunta	38
110 § Ehdokaslistojen laatiminen	38
111 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto	38
112 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen	38
113 § Ehdokaslistojen yhdistelmä	39
114 § Suhteellisen vaalin toimittaminen	39
115 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen	39
14 luku	
Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus	40
116 § Valtuutettujen aloitteet	40
117 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys	40

118 § Kyselytunti	40
IV OSA	
Päätöksenteko- ja hallintomenettely	41
15 luku	
Kokousmenettely	41
119 § Määräysten soveltaminen	41
120 § Toimielimen päätöksentekotavat	41
121 § Sähköinen kokous	41
122 § Sähköinen päätöksentekomenettely	41
123 § Kokousaika ja -paikka	41
124 § Kokouskutsu	42
125 § Sähköinen kokouskutsu	42
126 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	42
127 § Jatkokokous	42
128 § Varajäsenen kutsuminen	42
129 § Läsnäolo kokouksessa	42
130 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä	43
131 § Kokouksen julkisuus	43
132 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	43
133 § Tilapäinen puheenjohtaja	43
134 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot	43
135 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely	43
136 § Esittelijät	43
137 § Esittely	44
138 § Esteellisyys	44
139 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	44
140 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	45
141 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	45
142 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	45
143 § Äänestys ja vaali	45
144 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	45
145 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle	46
16 luku	
Luottamushenkilöiden palkkiosääntö	47
146 § Luottamushenkilöiden oikeus palkkioon	47
147 § Kokouspalkkio ja kokouskorvaus	47
148 § Kokouspalkkiot	47
148 § Kokouspalkkion korottaminen	47
150 § Vuosipalkkiot	47
151 § Keskusvaalilautakunta ja vaalilautakunta, vaalitoimikunta	48
152 § Toimituspäiväpalkkio	48
153 § Yhteiset toimielimet	48
154 § Ansionmenetyskorvaus	48
155 Pöytäkirjat palkkioperusteena	49
17 luku	
Muut määräykset	50
156 Aloiteoikeus	50
157 § Aloitteen käsittely	50
158 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot	50
159 § Asiakirjojen allekirjoittaminen	50
160 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen	51
161 § Voimaantulo	51

Kaustisen kunnan hallintosääntö

Hyväksytty x.x.2017 §

Voimaantulo 1.6.2017

Kunnanvaltuuston tekemät muutokset 11.11.2019, vanhat tekstit yliviivattuina.

I OSA

Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

1 luku Kunnan johtaminen

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Kaustisen kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Luottamushenkilötoimielimen päätösvalta on määritelty laissa ja säännöissä. Kunnanhallitus voi siirtää sille kuuluvaa toimivaltaa lautakunnalle tai viranhaltijalle ja lautakunta sille kuuluvaa päätösvaltaa viranhaltijalle, ellei voimassa olevasta lainsäädännöstä muuta johdu. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen. Toimivallan siirtämispäätöksistä pidetään ajan tasalla olevaa luettelo.

3 § Esittely kunnanhallituksessa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaiskseen määrätty.

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

1. johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin,

2. vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla sekä
3. vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut.
4. päättää kunnanjohtajan vuosilomista.

5 § Kunnan viestintä

Kunnanhallitus johtaa kunnan viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta. Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista sekä nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat.

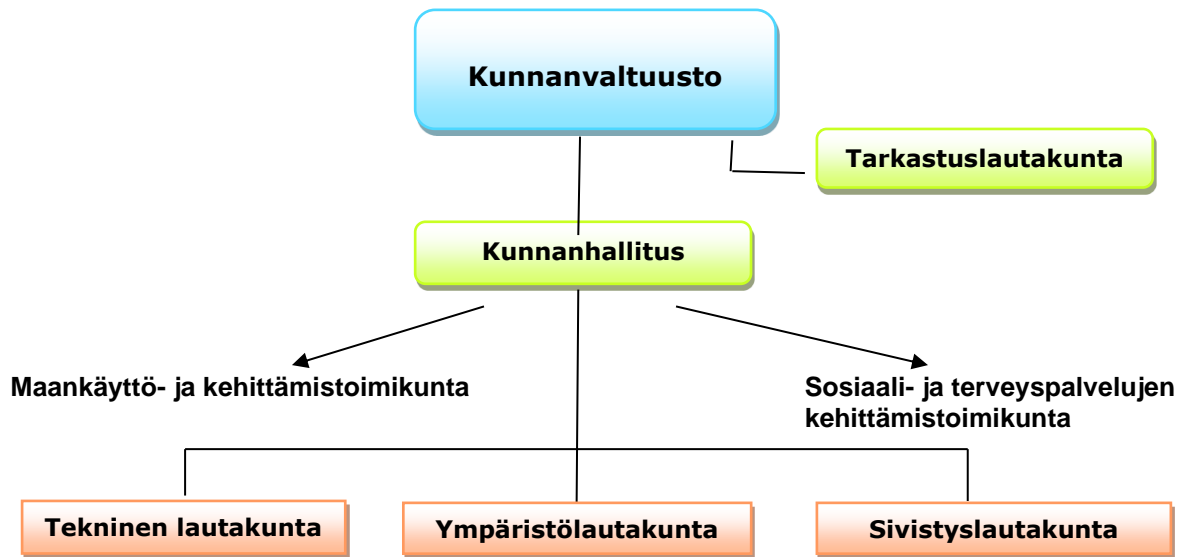
Toimielimet luovat omalla toimialallaan edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun.

Kunnanhallitus huolehtii siitä, että kuntalaisten kuulemistilaisuuksia järjestetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain.

2 luku Toimielinorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio

6 § Valtuusto

Valtuustossa on 21 valtuutettua.

Valtuuston puheenjohtajistoa koskevat määräykset ovat HS:n 79 §:ssä.

7 § Kunnanhallitus ja henkilöstöjaosto

Kunnanhallituksessa on 9 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan joiden tulee olla valtuutettuja. Kunnanhallitus ja puheenjohtajisto valitaan 2 vuoden toimikaudeksi. Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet valitaan lähtökohtaisesti valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksessa on henkilöstöjaosto, jossa on kolme jäsentä, joista kunnanhallitus valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

8 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

9 § Lautakunnat

Sivistyslautakunta, jossa on 9 jäsentä.

Tekninen lautakunta, jossa on 9 jäsentä.

Ympäristölautakunta, jossa on 9 jäsentä.

Valtuusto valitsee lautakuntien jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan joiden tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Lautakuntien jäsenet ja puheenjohtajat valitaan 2 vuoden toimikaudeksi. Jäsenet ja varajäsenet valitaan lähtökohtaisesti valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta.

Kaikilla lautakunnan jäsenillä on henkilökohtainen varajäsen.

10 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa.

11 § Vaikuttamistoimielimet

Kunnassa on kuntalain 26 - 28 §:ssä tarkoitettuina vaikuttamistoimieliminä nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto, jotka eivät ole kunnan viranomaisia. Vaikuttamistoimielimet voivat osallistua päätöksentekoon aloitteilla ja lausunnoilla ja niiden edustajille voidaan antaa puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen ja lautakuntien kokouksissa.

Nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus.

Kunnanhallitus tai lautakunta päättää vaikuttamistoimielinten edustajien kutsumisesta kokoukseensa.

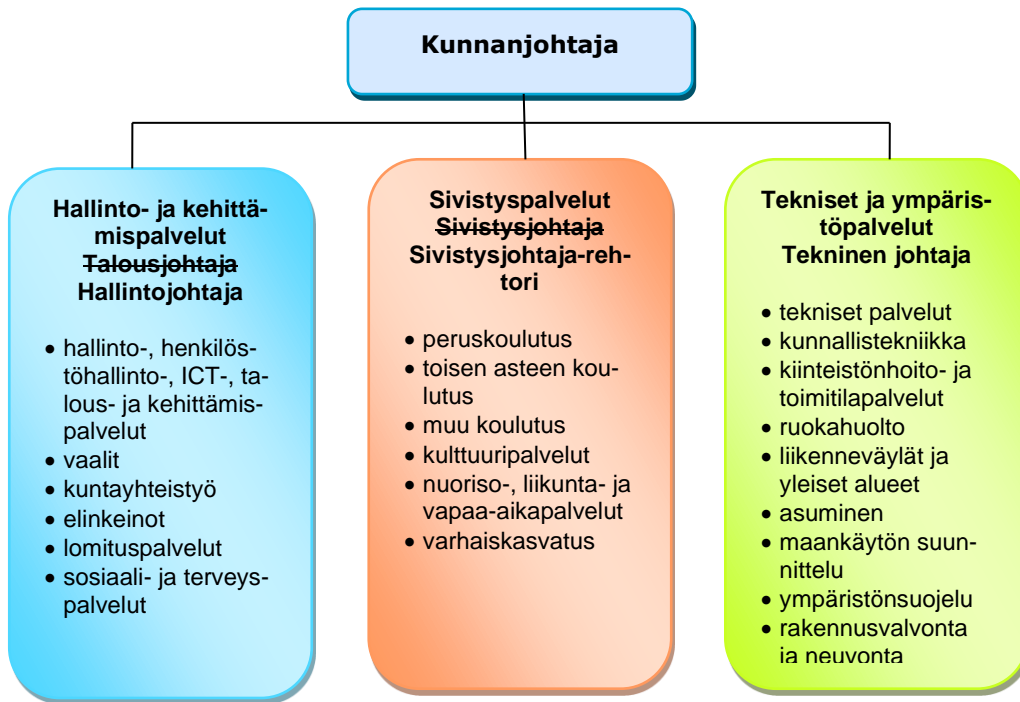
3 luku Henkilöstöorganisaatio

Toimialat jakautuvat tulosalueisiin, jotka jakautuvat toimintayksiköihin.

Tässä luvussa on määräykset tulosalueiden ja toimintayksiköiden johtajista ja esimiehistä, heidän johtamis- ja kehittämistehtävistään sekä sijaisistaan.

12 § Henkilöstöorganisaatio

Hallinto-organisaatio

Tulosalueet muodostavat palveluorganisaation, jota johtaa kunnanjohtaja. Kunkin tulosalueen toiminnasta vastaa toimialajohtaja.

I Hallinto- ja kehittämisspalvelut, talousjohtaja hallintojohtaja

- hallinto-, talous- ict- ja kehittämisspalvelut
- vaalit
- kuntayhteistyö
- työllisyys
- elinkeinoelämän edistäminen
- lomituspalvelut
- sosiaali- ja terveyspalvelut/hyvinvointipalvelut

II Sivistyspalvelut, sivistysjohtaja-sivistysjohtaja-rehtori

- perusopetus
- toisen asteen koulutus
- muu koulutus
- kulttuuripalvelut
- kirjastopalvelut
- nuoriso-, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut
- varhaiskasvatuspalvelut

III Tekniset- ja ympäristöpalvelut, tekninen johtaja

- tekniset palvelut
- kunnallistekniikka

- toimitilapalvelut
- ruokahuolto
- liikenneväylät ja yleiset alueet
- asuminen
- maankäytön suunnittelu
- vesihuolto
- ympäristönsuojelu
- rakennusvalvonta

Johtoryhmä

Kunnan johtoryhmään kuuluvat kunnanjohtaja ja toimialajohtajat sekä kunnanjohtajan erikseen kutsumat henkilöt.

13 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa.

Kunnanjohtajan sijaisena kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen toimii talousjohtaja. Toimialajohtajien sijaisuuksista päättää kunnanjohtaja.

14 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät alaisensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty .

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtäväjaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

15 § Toimialajohtajat

Hallinto- ja kehittämisspalveluiden toimialaa johtaa talousjohtaja
Sivistyspalvelujen toimialaa johtaa sivistysjohtaja
Teknisten palvelujen toimialaa johtaa tekninen johtaja.

Toimialajohtaja vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakuntien alaisuudessa.

16 § Tulosaluejohtajat

Tulosaluejohtaja vastaa tulosalueen toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, lautakunnan ja toimialajohtajan alaisuudessa.

Toimialajohtaja määrää tulosaluejohtajan sijaisen.

17 § Toimintayksiköiden esimiehet

Toimintayksikön esimies vastaa toimintayksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa tulosaluejohtajan alaisuudessa.

4 luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Talousarviossa asetetaan toiminnan ja talouden vuosittaiset tavoitteet. Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti.

18 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

19 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle neljännesvuosittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
7. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle,
8. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
9. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista, nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

20 § Sopimusten hallinta

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Lautakunnat määräävät sopimusten vastuuhenkilöt toimialoillaan.

5 luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä sekä päättää

Hallintoa johtaessaan

- vastaa suunnittelusta ja kehittämisestä sekä antaa yleisohjeita kunnan hallintoon kuuluvista tehtävistä, kaavoituksesta, maapolitiikasta, tiedotustoiminnasta, kunnan talouden ja omaisuuden hoitamisesta, asiakirjahallinnosta ja arkistotoimesta sekä yhteistoiminnasta
- seuraa, ohjaa ja valvoo kunnan yleistä kehitystä, asetettujen tavoitteiden ja hyväksytyjen suunnitelmien toteuttamista sekä ohjeiden, säännösten ja määräysten noudattamista
- huolehtii yhteistyöstä kunnan toimintaan läheisesti liittyvien yhteisöjen kanssa
- huolehtii EU-, seutukunta- ja muusta alueellisesta yhteistyöstä
- valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa sekä käyttää kunnan puhevaltaa oikeus- ja muissa toimissa
- johtaa ja valvoo kunnan asiakirjahallintoa ja arkistointia
- vastaa kunnan tietoturvan ja tietosuojan järjestämisestä
- vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta
- päättää kunnan ilmoitusten julkaisemisesta
- johtaa kunnan tiedottamista, viestintää ja markkinointia
- vastaa joukkoliikenneasioista alueellaan

Kunnanvaltuuston käsiteltäviä asioita valmistellessaan

- huolehtii säännösten, määräysten ja suunnitelmien huomioimisesta, tarpeellisten taloudellisten ja muiden selvitysten laatimisesta ja päätösehdotusten riittävästä perustelemisesta.

Kunnanvaltuuston päätöksiä täytäntöön pannessaan

- antaa täytäntöönpanosta tarpeelliset määräykset ja ohjeet
- vastaa päätösten tiedottamisesta

Kunnan etua valvoessaan

- määrää tarvittaessa edustajan käyttämään kunnan puhevaltaa, edustamaan kuntaa yhteisöissä sekä tekemään oikeustoimia
- antaa kunnanvaltuuston puolesta selvityksen valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätöstä ei ole kumottava
- seuraa kuntayhtymien, kuntien edustajakokousten ja yhteislautakuntien sekä niiden laitojen ja yhteisöjen toimintaa, joissa kunta on osallisena tai joita kunta on taloudellisesti tukenut sekä ohjaa ja valvoo niissä olevien kunnan edustajien toimintaa.

Talous- verotus ja maksut

- määrää kunnan julkis- ja oikeudelliset maksut jollei tehtävää ole annettu lautakunnalle tai viranhaltijalle eikä lainsäädännöstä muuta johdu

- päättää talousarvio- ja tilapäislainojen ottamisesta tai antamisesta, lainojen takaisinmaksamisesta ja lainaehtojen muutoksista sekä lainakantaan liittyvien korkojohdannaisten ja muiden korkosuojausten käyttöön otosta sekä omaisuuden kiinnittämisestä
- hyväksyy tilikartan
- myöntää helpotuksen tai vapautuksen yksittäistapauksessa kunnalle tulevan maksun tai saatavan suorittamisesta, kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksymisestä, valvomisesta, muuttamisesta ja vapauttamisesta, jollei toisin ole säädetty tai määrätty
- päättää kunnalle tulevan valtionperinnön ja testamentatun tai lahjoitetun omaisuuden vastaanottamisesta sekä em. omaisuuden hoitoa ja käyttöä koskevien tarpeellisten ohjeiden antamisesta
- antaa yleisohjeet kunnan riskienhallinnasta ja vakuutusten ottamisesta eri vakuutuslajeissa
- päättää toimikunnan oikeudesta päätöksentekoon sille annetun tehtävän hoitamista varten

Maankäyttö, kaavoitus ja rakentaminen

- kunnanhallitus johtaa yleiskaavoitusta
- päättää asemakaavan laatimisesta ja rakennuskiellosta sekä vaikutuksiltaan vähäisistä asemakaavan muutoksista
- päättää kiinteän omaisuuden ostamisesta kunnalle talousarviomäärärahojen puitteissa

Maankäyttö ja rakennuslain tarkoittamana kunnan viranomaisena

1. huolehtii alueiden käytön suunnittelusta, rakennustoiminnan yleisestä kehittämisestä ja rakennetun ympäristön hoidon valvonnasta, kaavojen ajan tasalla pitämisestä sekä kaavoituskatsauksen ja kaavoitusohjelman laatimisesta
2. päättää maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamista maankäytösopimuksista sekä kehittämiskorvauksen määräämisestä ja perimättä jättämisestä
3. päättää kaavan tarpeellisuudesta ja laatimisesta, rakennuskiellon ja toimenpiderahoituksen määräämisestä ja niiden pidentämisestä
4. hyväksyy korvauserusteet kaavan laatimisesta ja käsittelystä MRL:n 59 §:n ja 76 §:n mukaisissa tapauksissa
5. päättää MRL:n 90 §:ssä tarkoitetun muun yleisen alueen kuin kadun toteuttamisesta sekä toteuttamisvastuun siirrosta maanomistajalle tai haltijalle MRL:n 91 §:n mukaisesti, mikäli toteuttaminen on vaikutukseltaan vähäinen
6. päättää MRL:n 97 §:ssä tarkoitettujen rakentamiskehotusten antamisesta
7. päättää MRL:n 171 §:n mukaisista poikkeamispäätöksistä
8. päättää MRL:n 60 §:n mukaisesta asemakaavan ajanmukaisuuden arvioinnista.
9. päättää kaavan tai tonttijaon toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten ja laitteiden myymisestä tai vaihtamisesta ja lunastamisesta, mikäli hinta, vaihtoarvo tai korvaus on valtuuston vahvistamien yleisten perusteiden mukainen, eikä tehtävää ole säännöissä annettu lautakunnalle tai viranhaltijalle
10. päättää lykkäyksen myöntämisestä enintään kahden vuoden ajaksi tonttien ja muiden alueiden myyntiä ja vuokraehtojen mukaisen rakentamisvelvollisuuden täyttämistä
11. päättää kunnan uudisrakennushankkeiden huonetilaohjelmien hyväksymisestä.

Projektien ohjausryhmät

Kunnanhallitus nimeää rahoituspäätöksen yhteydessä kunnan hallinnoimalle hankkeelle ohjausryhmän mikäli rahoittaja sitä edellyttää ja nimeää kunnan henkilöstöstä vastuuhenkilön. Ohjausryhmän tehtävät määräytyvät hyväksytyin hankesuunnitelman ja kunnan antamien ohjeiden mukaan. Projektien kokousmenettelyssä noudatetaan tämä hallintosäännön ohjeita. Ohjausryhmän pöytäkirjat/muistiot ja raportit toimitetaan kunnanhallitukselle tiedoksi.

Kunnanhallitus nimeää ohjausryhmän jäsenen muitten hallinnoimiin hankkeisiin joissa on kunnan edustus.

22 § Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto

Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto vastaa henkilöstöhallinnon kehittämisestä, ohjaamisesta ja päätöksenteosta.

Henkilöstöjaostolla on oikeus annettuaan asiasta yleisohjeita ja siirtää tässä kohdassa mainittua päätösvaltaa viranhaltijoille

23 § Kunnanhallituksen toimikuntien asettaminen

Kunnanhallitus asettaa toimikaudekseen seuraavat seitsemänjäseniset pysyväisluontoiset toimikunnat. Toimikunnissa on viisi luottamushenkilöä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet, lisäksi toimikunnissa on kaksi viranhaltijajäsentä.

Sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämistoimikunta

Kehittämistoimikuntaan kuuluvat kunnanjohtaja ja talousjohtaja hallintojohtaja. Esittelijänä toimii talousjohtaja hallintojohtaja. Toimikunnassa on läsnäolo- ja puheoikeus sivistysjohtaja-rehtorilla.

Tehtävät:

- Sovittaa yhteen kuntasote -rajapintaan liittyviä toimintoja päätettyjen linjausten mukaisesti esim. terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, lapset ja nuoret, asumispalvelut, työllisyysasiat, maahanmuutto, logistiikka, kumppanuus- ja yhteistyösopimukset, avustukset ja paikallinen viestintä
- antaa lausuntoja ja tekee esityksiä kehittämisestä
- käsittelee toimintakatsauksen säännöllisesti, seuraa kuntalaisten palvelujen toteutumista
- käsittelee paikalliset toimitilakysymykset, sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteet, seurannan ja indikaattorit
- kutsuu harkintansa mukaan kuultavakseen asiantuntijoita ja muita tarvittavia toimijoita (kansalaisjärjestöjen edustajia)
- seuraa asiakastytytyväisyyttä kunnassa.

Maankäyttö- ja kehittämistoimikunta

Maankäyttö- ja kehittämistoimikuntaan kuuluvat kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Esittelijänä toimii tekninen johtaja. Toimikunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus rakennustarkastajalla ja ympäristötarkastajalla.

Tehtävät:

- Valmistelee kunnan maapoliittisen ohjelman kuntastrategian tavoitteiden pohjalta
- valmistelee kaavat sekä kaavamuutokset kunnanhallituksen käsiteltäväksi.
- valmistelee kaavoitukseen soveltuvan raakamaan hankintoja kuntastrategian, maapoliittisen ohjelman ja yleiskaavan mukaisesti
- valmistelee tarpeelliset maanhankinnat virkistysalueiden ja matkailun kehittämiseksi.
- valmistelee maankäytösopimukset maapoliittisen ohjelman mukaisesti
- valmistelee yksityisen rakentamattoman tonttivarannon aktivointia, rakentamisen edistämistä.

24 § Kunnanhallitus, viranhaltijan tehtävät ja toimivalta

Kunnanjohtaja

- päättää yritystukien myöntämisestä talousarviomäärärahojen puitteissa

- käyttää kunnan puhevaltaa seutukunnan johtoryhmässä
- päättää kuntarahaosuudeltaan alle 100.000 euron seutuprojekteista Kaustisen kunnan puolesta
- päättää viraston aukioloaikojen vähäisistä poikkeamisista
- edustaa kuntaa tai määrää kunnan muun viranhaltijan tai kutsuu luottamushenkilön edustamaan kuntaa hallintoviranomaisissa, tuomioistuimissa, niiden yhteisöjen kokouksissa, joissa kunta on jäsenenä tai osakkaana, ellei kunnanhallitus toisin pääätä
- päättää kunnan tuki-ilmoituksista, vieraanvaraisuuden ja huomion osoittamisesta.

~~Talousohjaaja~~ Talouspäälikkö

- päättää tilapäisluoton ottamisesta enintään 8 (kahdeksan) miljoonan euron limiitin puitteissa ja luoton hoitamiseen liittyvistä sopimuksista
- ~~talousarvioon sisältyvien yleisavustusten myöntämisestä kunnanhallituksen määrittelemien perusteiden~~
- päättää kunnan rahatoimen käytännön hoitamisesta, pankkitileistä ja tiliehdoista
- ~~toimii kunnan henkilöstöpäällikkönä.~~

Hallintojohtaja

- toimii kunnan henkilöstöpäällikkönä.

Lomituspalvelupäällikkö päättää

- maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista annettujen lakien ja asetuksen mukaisista lomituspalveluyksikön tehtävistä:
- lomituspalveluiden antamisesta
- perittävästä maksuista ja takaisinperinnästä
- valtionkorvausta koskevien hakemusten ja selvitysten antamisesta
- vahingonkorvauksesta tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi.

Lomasihteeri päättää

- määrääaikaisten lomittajien ottamisesta
- lomasihteeri toimii lomituspalvelupäällikön sijaisena.

25 § Lautakunnan tehtävät ja toimivalta

Lautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta ja kuntastrategiatavoitteiden mukaisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunta päättää

- tekee esitykset talousarvioksi ja –suunnitelmaksi huomioiden kunnan voimavarat ja tavoitteet
- hyväksyy käyttösuunnitelmat, joilla tulosalueen määräraha jaetaan tulosityksiköihin (käyttötalousosa) ja kohteisiin (investointiosa), asettaa tarkennetut tavoitteet tulosityksiköittäin ja kohteittain sekä päättää omalta osaltaan määrärahojen käytöstä kustannuspaikoittain
- määrää laskujen hyväksyjät ja päättää hankintamenettelystä yleisten ohjeiden mukaisesti
- antaa kunnanhallitukselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä toiminnastaan kertomuksen, jossa selvitetään valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellistentavoitteiden toteutuminen sekä raportoi toteumasta kunnanhallituksen ohjeiden mukaisesti
- hyväksyy palveluidensa maksuperusteet
- päättää hallinnassaan olevien rakennusten tilapäisen käytön periaatteista,

- vastaa osaltaan, että kunnan omaisuus on vakuutettu ja huolehtii oman toimialueensa riskikartoituksesta
- siirtää lain ja asetuksen nojalla ratkaisuvalltaa alaisilleen viranhaltijoille tai toimielimille
- tekee esityksiä ja antaa lausuntoja toimialansa yhteistyöstä muiden kuntien kanssa
- avustusten myöntämisestä

26 § Sivistyslautakunta

Lautakunnan vastuualueeseen kuuluvat varhaiskasvatus, peruskoulutus-, II-asteen koulutus ja muu sivistystyö (kirjasto-, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuri) sekä niihin kuuluvat toimintayksiköt.

Sen lisäksi, mitä muualla on säädetty tai määrätty, sivistyslautakunta päättää

- opetussuunnitelmista
- peruskoulun ja lukion tuntijaon soveltamisesta koko kunnan tasolla
- peruskoulussa ja lukiossa toteutettavasta kunnan kieliohjelmasta
- koulukyyditysten perusteista
- koulumatkaetuuksien periaatteista
- koulun työpäivistä
- toiminnan arviointiin liittyvistä päätöksistä
- toissijaisten hakijoiden oppilaaksi ottamisesta perusopetuksessa
- kuntakohtaisten viranhaltijoiden toimipaikan määräämisestä
- kokeiluluvan hakemisesta
- kustannuskorvauksista erityisruokavaliossa.

~~Sivistysjohtaja~~ sivistysjohtaja-rehtori päättää

- kunnan lukuvuosisuunnitelmista
- apulais- ja vararehtorin määräämisestä
- koulumatkaetuuksista sivistyslautakunnan määrittelemien perusteiden mukaisesti
- oppilaan opetuksen järjestämispaikan osoittamisesta tai sen vaihtamisesta
- koulutapaturman korvaamisesta
- opetuksen aloittamisesta vuotta myöhemmin tai aiemmin
- koulumatkojen kuljetussuunnitelmasta
- oppilaan/opiskelijan pidättämisestä opiskelusta rikostutkinnan ajaksi
- päättää oppilaan/opiskelijan erottamisesta määrääjäksi yhdessä rehtorin ja sivistyslautakunnan puheenjohtajan kanssa
- pidentenytystä oppivelvollisuudesta. (tarkoittaa oppilaan siirtämistä 11-vuotisen oppioikeuden piiriin)
- oppilaan siirtämisestä erityisopetukseen ja erityisopetuksesta yleisopetukseen.
- kirjastoaineiston hankinnasta ja poistosta
- kirjaston aukioloajoista lautakunnan päättämin perustein
- päättää kirjaston tilojen ja laitteiden tilapäisestä ulkopuoliseen käyttöön luovuttamisesta, esim. näyttelytoiminta
- päättää kirjastomaksuista

Rehtori päättää

- oppilaaksi ottamisesta lukiokoulutuksessa
- oppilaan opiskelun järjestämisestä poikkeuksellisesti (esim. kotiopetus, sairaalaopetus..)
- oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta
- opetuksen julkisuuden rajoittamisesta
- ns. kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymisen valvonnasta
- valitun aineen tai oppimäärän vaihtamisesta
- yli 8 päivän poissaoluluvan myöntämisestä oppilaalle

- päättö- ja erotodistuksen sekä oppimäärän suorittamisesta annettavasta todistuksesta
- opetusharjoittelijan ottamisesta
- muualla suoritettujen opintojen hyväksymisestä
- lukion suoritusajan pidennyksestä
- päättää koulutuspalvelujen hankkimisesta ulkopuolelta
- vapautuksen myöntämisestä opetuksesta
- opetus- ja oppilashuoltopalveluista ja apuvälineistä
- opetustilojen ja niissä olevien laitteiden ulkopuolisesta käytöstä
- iltapäivätoiminnan järjestämisestä.

Opettaja

Luokanopettaja ja luokanvalvoja/ryhmänohjaaja myöntävät luvan oppilaan poissaoloon enintään kahdeksaksi päiväksi.

Varhaiskasvatusjohtaja päättää

- varhaiskasvatuslain mukaisten palvelujen antamisesta
- normin mukaisten asiakasmaksujen määräämisestä
- kodin hyväksymisestä perhepäiväkodiksi
- perusopetuslain mukaisesta esiopetuksesta ja sijoituspaikasta
- valvoo yksityisen päivähoidon antamista

27 § Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan vastuualue huolehtii teknisestä suunnittelusta, rakennuttamisesta, liikenneväylien rakentamisesta, kunnossapidosta, yleisten alueiden kunnossapidosta, liiketoiminnasta, toimitilapalveluista sekä asumisen edistämisestä.

Tekninen lautakunta ratkaisee asiat, jotka koskevat:

- rakennusten ja muiden rakenteiden ja laitteiden luonnos- ja pääpiirustusten hyväksymistä
- kunnan rakentamisen suunnittelua, rakennuttamista ja rakentamista
- urakka- ja suunnittelusopimuksia, suunnittelijoiden valitsemista ja urakkatarjouksia
- työkohteen valvojan määräämistä
- kunnan omistamien ja hallitsemien rakennusten ja huoneistojen tilapalvelua
- maakaaren ja kiinteistönmuodostamislain ym. säädösten ja päätösten mukaisia kunnan toimialaan kuuluvaa kiinteistöjen edunvalvontaa
- kunnan metsien hakkuu- ja hoitosuunnitelmia
- tielautakunnalle yksityistielain ja yleisistä teistä annetun lain säätämiä tehtäviä sekä yleistä liikenneturvallisuutta
- kunnan omistamien teollisuushallien ja muiden toimitilojen vuokralle antamisen ja ottamisen periaatteita.
- päättää vedenjakelun katkaisemisesta kunnan perintäohjeen mukaisesti.

Viranhaltijan tehtävät ja toimivalta

Tekninen johtaja päättää

- vesi- ja viemärlaitoksen liittymissopimusten hyväksymisestä
- työselitysten ja –suunnitelmien hyväksymisestä, töiden suorittamistavasta ja aikataulusta
- vähäisistä muutoksista vahvistettuihin suunnitelmiin töiden kuluessa
- rakennustöiden vakuuksien hyväksymisestä ja palauttamisesta
- liikennemerkkin ja liikenteenohjauslaitteen asettamisesta niille rakennuskaava- ja muille teille, joilla kunta toimii tienpitäjänä sekä suostumuksen antamista liikennemerkkin asettamiseen milloin muu kuin kunta on tienpitäjänä

- luvan myöntämisestä kunnan alueen tilapäiskäyttöön
- ajoneuvon siirtämisestä
- teknisen toimialan varaston poistoista ja poistetun materiaalin myynnistä ja hävittämisestä lautakunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti
- päättää käytöstä poistettujen rakennusten purkamisesta, mikäli kohteella ei ole tasearvoa
- kunnan asuntoviranomaiselle kuuluvista tehtävistä
- vuokralaisten valinnasta kunnan omistamiin tai hallitsemiin vuokra-asuntoihin
- aravalainoitettujen asuntojen vuokrien vahvistamisesta ja vapaarahoitteisten asuntojen vuokrien tarkistamisesta
- kiinteistöpalvelujen myymisestä kunnan ulkopuolisille yhteisöille ja niiden ostamisesta
- kunnan omistamien teollisuushallien ja muiden toimitilojen vuokralle antamisesta ja ottamisesta lautakunnan vahvistamissa rajoissa
- päättää pidennyksen myöntämisestä tonttien ja muiden alueiden rakentamisvelvollisuuden täyttämistä enintään kahdeksi vuodeksi
- päättää tonttien myymisestä ja vuokralle antamisesta kunnanvaltuuston vahvistamien yleisten periaatteiden mukaisesti
- kiinteän omaisuuden vuokralle ottamista tai antamista
- päättää tarvittavien alueiden, rakennusten ja laitteiden ostamisesta asemakaavan toteuttamista varten niissä tapauksissa, joissa ostohinta jää alle 15 000 euron
- päättää metsäkaupoista teknisen lautakunnan vahvistamien yleisten perusteiden ja metsänhoitosuunnitelman mukaisesti
- edustaa kuntaa kiinteistötoimituksissa
- hyväksyy vesi- ja viemärlaitoksen kulutusmaksun määräämisen laitoksen toiminnassa tapahtuvassa vuoto- ja mittarivirhetapauksessa.
- toimii öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjuna, sijaisena toimii ympäristötarkastaja.

Ruokahuolto- ja siivouspäällikkö-ruoka- ja puhdistuspalvelupäällikkö

- vastaa kunnan ruokahuollon ja siivoustoimen kehittämisestä
- päättää määrärahojen puitteissa vastuualueensa hankinnoista 5.000 € saakka
- laatii vastuualueensa koulutussuunnitelmat
- päättää keittiöiden ja ruokasalien luovuttamisesta ulkopuolisten käyttöön.

28 § Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojelu-viranomaisena.

Tehtävät ja toimivalta

Sen lisäksi mitä muutoin on määrätty tai säädetty, rakennusvalvontaviranomainen päättää:

- suunnittelutarveratkaisuista
- asemakaava-alueella toisen maalle sijoitettavista ojista, suoja- ja pumppaamoista
- poikkeusluvista
- toimii kunnan leirintäalueviranomaisena.

Ympäristölautakunnan toimivaltaa kuuluvat myös vesi- ja viemäriverkoston toiminta-alueen vähäiset rajausten muutoksen niissä tapauksissa kun kiinteistö sijaitsee kunnanvaltuuston vahvistaman toiminta-alueen läheisyydessä ja voidaan katsoa liittymisen edistävän merkittävästi ympäristönsuojelua kyseisellä alueella.

Vähäisten rajausten muutoksissa tulee huomioida ympäristönsuojelulliset seikat kuten pohjavesialueet tai muut herkäät alueet sekä hajajätevesiasetuksessa määritetyt rajaukset. Pohjavesialueilla liittyminen viemäriverkoston toiminta-alueen ulkopuolelta voidaan myös perustella ympäristölainsäädännön (527/2014) maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellolla.

Rakennustarkastaja päättää:

- maankäyttö- ja rakennuslain sekä asetuksen ja kunnan rakennusjärjestyksen edellyttämät rakennus-, toimenpide-, purkuluvat, ilmoitukset ja lausunnot, maisematyöluvut sekä toimenpideilmoitukset, lukuun ottamatta yli 1 000 k-m² rivi- ja asuinkerrostaloja, teollisuus- ja julkisia rakennuksia
- rakennusluvan voimassaolon jatkaminen MRL 143 §
- tarkastus- ja valvontamaksut hyväksytyin taksan mukaan. MRL 145 §
- aloittamisoikeuden käsittely 1-kohdan mukaisissa asioissa. MRL 144 §
- vähäiset poikkeukset 1-kohdan mukaisissa asioissa 175 §, toimenpide- ja poikkeusluvut
- vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan sekä kvv- ja iv-työnjohtajan ja suunnittelijoiden hyväksymiset ja ilmoitukset. MRL 122 §
- tilapäisen rakennuksen luvan ja määräaikaisen rakennusluvan. MRL 176 §, 125 §
- vahvistaa kokoontumistilan henkilömäärän (MRA 54 §) 1-kohdan mukaisissa asioissa.
- kunnan osoitteiden ja osoitejärjestelmän hallinnasta
- rakennustarkastaja voi niin katsoessaan viedä toimivaltaansa kuuluvan asian lautakunnan käsiteltäväksi.

Ympäristötarkastaja

Toimii ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:n ja 182 §:n mukaisena ympäristöviranhaltijana ja

- vastaa ympäristönsuojeluasioiden valvonnasta, valmistelusta ja toimeenpanosta sekä valvoo maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 167 §:n, 2 §:n ja 169 §:n mukaista ympäristön hoitoa.
- päättää ja antaa lausuntoja ympäristön-, vesien- ja luonnonsuojelun, maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisen sekä jätehuoltoon liittyvistä lupa-, ilmoitus- ym. asioista lukuun ottamatta valitus- ja riita-asioita, pakkokeinojen käyttöä sekä sellaisia asioita, joilla on yleisen edun tai ympäristönsuojelun kannalta vähäistä suurempaa merkitystä.
- päättää ympäristönsuojelulain (527/2014) 157 § mukaisista talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamisista.
- ympäristötarkastaja voi niin katsoessaan viedä toimivaltaansa kuuluvan asian lautakunnan käsiteltäväksi.
- valtioneuvoston nitraattidirektiivin toimeenpanoa koskevan asetuksen 4 §:n mukaisista ilmoituksista
- ympäristönsuojelulain melua ja tärinää aiheuttavan tilapäisen toiminnan YSL 118 - 120 §, koeluontoisen toiminnan tai poikkeuksellisen tilanteen johdosta tehtävistä ilmoituksista.
- antaa kunnan ympäristötarkastajana MAL 15 §:n mukaiset keskeyttämisspäätökset
- antaa jätehuollon vastaisesta roskaamisesta aiheutuvat puhdistuskehotukset
- hyväksyy vastuualueensa vakuudet ja päättää niiden palauttamisesta.

29 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Toimielin voi siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Päätösten delegoinnista pidetään keskitetysti luettelo.

30 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta

Toimielinten asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee pöytäkirjanpitäjä.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisultaansa alaiselleen viranhaltijalle.

31 § Asian ottaminen kunnanhallituksen ja lautakunnan käsiteltäväksi

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja.

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi lautakunnan esittelijä.

32 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen ja kunnanhallituksen jaoston on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Lautakunnan alaisen viranomaisen sekä lautakunnan jaoston on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen (ja lautakunnan) puheenjohtajalle ja esittelijälle.

6 luku Toimivalta henkilöstöasioissa

Se, mitä tässä säännössä mainitaan viranhaltijasta, sovelletaan myös pysyväisluonteisessa työsuhteessa olevaan työntekijään, mikäli toisin ei ole määrätty.

33 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

34 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta. Kunnanhallitus päättää muiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeiden muutoksista.

35 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kunnanhallitus päättää virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi.

36 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto.

Virka- ja työsuhteeseen ottava viranomainen päättää viran/toimen kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa/tointa perustettaessa.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa keskitetysti.

37 § Haettavaksi julistaminen

Viran, virkasuhteen tai toimen julistaa haettavaksi se, jonka tehtävänä on valita viranhaltija avoimena olevaan virkaan tai toimeen. Kunnanjohtajan viran julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus. Kunnanhallitus voi pidättää itsellään oikeuden päättää kunnan viran tai toimen auki julistamisesta.

Virat ja toimet julistetaan pääsääntöisesti avoimeen hakuun. Henkilö voidaan erityisen painavista syistä ottaa ilman hakumenettelyä sellaiseen virka- tai työsuhteeseen, johon hänellä on kelpoisuus ja jota vastaavia tehtäviä hän on hoitanut kunnassa vähintään yhden vuoden.

38 § Henkilöstövalinnat, palvelusuhteeseen ottaminen

Valtuusto valitsee kunnanjohtajan.

Kunnanhallitus valitsee toimialajohtajat sekä hallinto- ja kehittämispalveluiden vakinaiset viranhaltijat.

Lautakunta valitsee alaisensa viranhaltijat.

Sivistyslautakunta valitsee lisäksi määräaikaiset yli yhdeksi vuodeksi valittavat opettajat.

Toimialajohtaja päättää muun henkilöstön valinnasta oman vastuualueensa osalta.

Lomituspalvelupäällikkö päättää lomittajien valinnasta.

Koeajan määrittämisestä tai siitä sopimisesta ja koeajan pituudesta päättää se, joka ottaa palvelussuhteeseen.

§ 39 Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kunnanhallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen.

§ 40 Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista

Jos haettavana olleeseen virkaan tai virkasuhteeseen valittu irtisanoutuu ennen virantoimituksen alkamista, eikä varalle ole valittu ketään, voidaan viranhaltija valita niiden virkaa hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

41 § Harkinnanvarainen virkavapaus ja työvapaa

Kunnanhallitus ja lautakunta päättävät valitsemansa henkilöstön harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämisestä, ellei § 50 ja 51 muuta johdu.

Sijaisen valitsee tarvittaessa se viranomainen, joka myöntää virkavapauden tai työloman.

42 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen päättää kunnanhallitus tai se viranomainen, joka päättää molempiin virkasuhteisiin ottamisesta.

43 § Ero, irtisanominen ja lomauttaminen

Irtisanomisesta, virantoimituksesta pidättämisestä, eron myöntämisestä ja lomauttamisesta päättää se viranomainen, joka valitsee viranhaltijan tai ottaa työntekijän työsopimussuhteeseen.

44 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

45 § Lomauttaminen

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisen periaatteista.

Viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi päättää valitseva viranomainen.

46 § Palvelussuhteen päättyminen

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

47 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnallisen viranhaltijalain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää valitseva viranhaltija/viranomainen.

48 § Viran- ja toimenhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Valitseva viranomainen päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

49 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnallisen viranhaltijalain 48 §:n mukaan valtuusto päättää kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kunnanjohtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanhallitus ja lautakunta päättävät alaisensa viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää kunnanhallituksen alaisen viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Toimialajohtaja voi ennen lautakunnan kokousta päättää lautakunnan alaisen viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

50 § Kunnanhallituksen ja lautakuntien toimivalta henkilöstöasioissa

Kunnanhallitus

- hyväksyy henkilöstöpoliittisen ohjelman
- päättää valitsemiensa henkilöiden osalta yli vuoden mittaisen harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämisestä
- päättää kunnanjohtajan virkavapaudesta.

Lautakunnat

- päättävät valitsemiensa henkilöiden osalta yli vuoden mittaisen harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämisestä.

Henkilöstöjaos henkilöstöjaosto

- tekee kunnan puolesta sellaiset virka- ja työehtosopimukset, joissa päätösvalta on paikallistasolla Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuutuksen nojalla
- päättää virka- ja työehtosopimuksen täytäntöönpanosta, sopimusten harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta ja niihin liittyvien neuvottelujen käymisestä
- valmistelee henkilöstöpoliittisen ohjelman, henkilöstösuunnitelman ja henkilöstön koulutussuunnitelman sekä huolehtii yhteistyöstä työnantajan ja henkilöstöä edustavien työnteekijäjärjestöjen välillä
- päättää vakinaisten viran- ja toimenhaltijoiden sijoituspalkkauksesta ja tehtäväkohtaisesta palkasta
- päättää harkinnanvaraisesta palkkauksen tarkistamisesta siltä osin kun tehtävää ei ole annettu palkka-asiamiehelle.
- päättää virka- ja työehtosopimusten virka- ja työehtosopimusten mukaisen henkilökohortaisen lisän, kannustuslisän tai tulospalkkion myöntämisestä

- päättää työnimikkeiden muutoksista
- päättää palkkasaatavan tai muun palvelusuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä luopumisesta
- päättää aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä
- päättää sivutoimiluvan myöntämisestä ja kieltämisestä.

Johtoryhmä

- päättää henkilöstön yleiskoulutuksesta
- tekee esityksen henkilöstöjaoon henkilöstöjaostolle virka- ja työehtosopimusten mukaisten harkinnanvaraisten lisien myöntämisestä

51 § Viranhaltijoiden ratkaisuvallta henkilöstöasioissa

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat ratkaisevat alaisiaan koskevat henkilöstöasiat kunnanhallituksen henkilöstöjaoon antamien yleisohjeiden mukaisesti sekä

- päättävät valitsemiensa muun kuin vakinaisen henkilökunnan palkkauksesta
- myöntävät vuosiloman
- myöntävät enintään yhden vuoden harkinnanvaraisen virkavapauden ja työvapaan, vuorotteluvapaan sekä määräävät sijaisen.
- myöntävät alaiselleen viran- ja toimenhaltijalle virkamatka- ja koulutusmääräyksen
- määräävät tarvittaessa henkilöstön lisä-, yli-, lauantai- ja sunnuntaityöhön sekä varallioon
- päättävät henkilöstönsä työssään aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta
- päättävät terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä ja terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin määräämisestä.

Henkilöstöpäällikkö

Kunnan talousjohtaja-hallintojohtaja toimii henkilöstöpäällikkönä ja

- vastaa kunnan henkilöstöhallinnosta ja toimii kunnan palkka-asiamiehenä
- myöntää henkilökohtaisen lisän, henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaisen osan, työökemuslisän ja ammattialalisän.

Vastuualueiden esimiehet

- myöntävät sellaisen virkavapauden ja työvapaan jonka saamiseen viranhaltijalla on lain-säädännön, virka- ja työehtosopimuksen tai virkasäännön nojalla ehdoton oikeus
- myöntävät alaiselleen työntekijälle ja viranhaltijalle virkamatka- ja koulutusmääräyksen
- myöntävät alaisensa henkilöstön vuosiloman
- määräävät tarvittaessa henkilöstön lisä-, yli-, lauantai- ja sunnuntaityöhön sekä varallioon
- myöntävät enintään 1 kuukauden harkinnanvaraisen virkavapauden ja työvapaan sekä määräävät sijaisen
- päättävät terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä ja terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin määräämisestä.

52 § Henkilöstökokoukset ja kehityskeskustelut

Henkilöstökokouksia järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kehityskeskustelut käydään vuosittain.

7 luku Asiakirjahallinnon järjestäminen

53 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kunnan eri tehtävissä sekä

1. vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta,
2. määrää kunnan asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan,
3. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja asiakirjahallinnon johtavan viranhaltijan, toimialojen sekä toimialojen asiakirjahallinnosta vastaavien henkilöiden tehtävistä,
4. päättää tiedonohjaussuunnitelman (TOS, eAMS, AMS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta) sekä
5. nimeää kunnan arkistonmuodostajat ja rekisterinpitäjät, mikäli hallintosäännössä ei ole määrätty rekisterinpitäjää.

54 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa,
3. hyväksyy kunnan tiedonohjaussuunnitelman,
4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista,
5. laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti sekä
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

55 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät

Lautakunta huolehtii oman toimialansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Lautakunnan asiakirjahallinnosta vastaa toimialan toimistos sihteeri.

II OSA Talous ja valvonta

8 luku Taloudenhoito

56 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehyykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio otetaan talousarvioon bruttomääräisenä.

57 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

58 § Toiminnan ja talouden seuranta

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Toimielimet raportoivat valtuuston hyväksymien tavoitteiden toteutumisesta ja poikkeamisista ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnanvaltuustolle neljä kertaa vuodessa kunnanhallituksen antamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti.

59 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet.

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

60 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Talousarviopoikkeamista, joita ei ole hyväksytty talousarviomuutoksina valtuustossa, on annettava selvitys toimintakertomuksessa.

61 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

62 § Poistosuunnitelman hyväksyminen

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan. Käyttöomaisuuden perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuun, jollei erilliseen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.

63 § Rahatoimen hoitaminen

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

64 § Maksuista päättäminen

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

65 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään kulloinkin voimassa olevan taksan mukainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteään perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä.

9 luku Ulkoinen valvonta

66 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

67 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta, koska kunnassa ei ole tarkastuslautakunnan alaisuudessa virkasuhteista henkilöitä.

Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 15 luvun määräyksiä.

68 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arviointin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Arviointikertomuksen tulee valmistua toukokuun aikana, ellei pakottavista syistä muuta johdu. Arviointikertomus saatetaan valtuuston käsiteltäväksi tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointikertomuksen sisältämistä havainnoista kunnanhallitus antaa vastineensa valtuustolle vuosittain syyskuun loppuun mennessä.

69 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

70 § Tilintarkastajan valinta

Kunnanvaltuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä neljän tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden JHTT -yhteisön.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

71 § Tilintarkastajan tehtävät

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

72 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät

Tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

73 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään ~~kuntalain~~ kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

74 § Tilivelvolliset

Tilintarkastuskertomuksessa otetaan kantaa vastuuvapauden myöntämiseen tilivelvollisille. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilintarkastuskertomuksen antava tilintarkastaja harkitsee, ketkä ovat muistutuksen kohteena olevia tilivelvollisia.

10 luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa.

75 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
3. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan,
4. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta,
5. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä
6. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

76 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

77 § Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

78 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

III OSA Valtuusto

11 luku Valtuuston toiminta

79 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Puheenjohtajisto valitaan 2 vuoden toimikaudeksi.

Valtuustossa on kaksi varapuheenjohtajaa.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii ~~talousjohtaja~~ hallintojohtaja, hänen poissa ollessaan valtuusto valitsee pöytäkirjanpitäjän.

80 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

81 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asian-omaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

82 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

12 luku Valtuuston kokoukset

83 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Valtuuston *suljettuun sähköiseen kokoukseen* voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

84 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 5 päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

85 § Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salapidosta.

Valtuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

86 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

87 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

88 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

89 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 :§n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu. Varavaltuutetut kutsutaan kokoukseen noudattaen heidän sijaan tulojärjestystään.

90 § Läsnäolo kokouksessa

Kunnanhallituksen puheenjohtajan, kunnanjohtajan ja toimialajohtajien on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Valtuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

91 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudeen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

92 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

93 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

94 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

95 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyt selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden valtuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

96 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

97 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti/selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä,
2. puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemia asioita sekä

3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

98 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään enemmistöpäätöksellä.

99 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

100 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

101 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset sekä ryhmäpuheenvuorossa tehty esitys, vaikka sitä ei olisi kannatettu. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

102 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys

Äänestys toimitetaan sähköisesti/äänestyskoneella/nimenhuudolla tai valtuuston päättämällä muulla tavalla. Äänestys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa

ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.

2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

103 § Äänestyksen tuloksen toteaminen

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

104 § Toimenpidealoite (ent. toivomusponsi)

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

105 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 148 §:ssä.

Valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

106 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

13 luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

107 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

108 § Enemmistövaali

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

109 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on neljä jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

110 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen tarkoitettut oikaisut.

111 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

112 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

113 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

114 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

115 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

14 luku Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

116 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

117 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen kunnan toiminnasta ja hallinnosta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään 2 kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

118 § Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista. Kyselytunti järjestetään valtuuston kokouksen jälkeen. Kyselytunti on julkinen.

Valtuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päätä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Muutettu kv 16.12.2019

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään valtuuston kokouspäivää edeltävänä virastopäivänä klo 8.00 mennessä. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin

IV OSA Päätöksenteko- ja hallintomenettely

15 luku Kokousmenettely

119 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten kokouksissa sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

120 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*).

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

121 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käyty keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Viranhaltijat ja luottamushenkilöt vastaavat omasta puolestaan salassapitovelvoitteiden noudattamisesta osallistuessaan sähköiseen kokoukseen. Salassapitovelvoitteista säädetään julkisuuslain 22 – 23 §:ssä ja yleiset salassapitoperusteet ovat 24 §:ssä.

122 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

123 § Kokousaika ja –paikka

Toimielin päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

124 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiä, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

125 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

126 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

127 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

128 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

129 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan sekä
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

130 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus voi 2 momentista ilmenevin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, valtuuston tilapäiseen valiokuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.

131 § Kokouksen julkisuus

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Jos toimielin päättää pitää julkisen sähköisen kokouksen, yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

132 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle-kutsuttu ja päätösvaltainen.

133 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

134 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

135 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

136 § Esittelijät

Kunnanhallituksen esittelijästä määrätään 3 §:ssä.

Henkilöstöjaoston ja henkilökuntaneuvoston esittelijänä toimii talousjohtaja-hallintojohtaja.

Lautakunnan esittelijänä toimii toimialan johtaja ja hänen estyneenä ollessaan hänen sijaisekseen määrätty tai molempien estyneenä ollessa lautakunnan määräämä viranhaltija.

Ympäristölautakunnan esittelijänä rakennuslupa-, poikkeuslupa- ja suunnittelutarveasioiden osalta toimii rakennustarkastaja ja ympäristölupa- ja valvonta-asioissa ja muissa lakisääteisissä ympäristöasioissa ympäristötarkastaja.

Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty.

Esittelystä tarkastuslautakunnassa määrätään 71 §:ssä.

137 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaalitoimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

138 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

139 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehoituksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Pöydällepanon sijasta asia voidaan palauttaa valmisteluun, esimerkiksi lisäselvitysten hankkimiseksi tai eri päätösvaihtoehtojen selvittämiseksi. Lisävalmistelun perusteella esittelijä harkitsee uudelleen päätösehdotuksensa.

140 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

141 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimitelimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimitelimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimitelimen päätökseksi.

142 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

143 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 12 luvussa määrätään äänestysmenettelystä valtuustossa. Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 13 luvussa.

144 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimitelimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimitelimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

Järjestäytymistietoina

- toimitelimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Asian käsittelytietoina

- asiaotsikko
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu

- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävä mielipide

Muuna tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajanallekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjänvarmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

145 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisu-vaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

Keskeisistä päätöksistä tiedotetaan kunnan verkkosivuilla ja tarvittaessa muilla viestintäkanavilla.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

16 luku Luottamushenkilöiden palkkiosääntö

146 § Luottamushenkilöiden oikeus palkkioon

Kunnan luottamushenkilölle suoritetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta, korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa tämän palkkiosäännön mukaisesti.

147 § Kokouspalkkio ja kokouskorvaus

Kokouspalkkio suoritetaan toimielimen jäsenten lisäksi muulle henkilölle, jolla valtuuston työjärjestyksen, hallintosäännön tai jonkin toimielimen päätöksellä on oikeus / velvollisuus olla kokouksessa läsnä.

Toimielimen kokouksista suoritettavista palkkioista päättää valtuusto.

148 § Kokouspalkkiot

Toimielimen puheenjohtajana toimivalle luottamushenkilölle maksetaan jäsenen palkkio 50 prosentilla korotettuna.

Toimielimen sihteerinä toimivalle luottamushenkilölle maksetaan jäsenen palkkio 50 prosentilla korotettuna. Mikäli puheenjohtaja toimii myös kokouksen sihteerinä, suoritetaan kokouspalkkio kuitenkin vain yhden kerran korotettuna.

Valtuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle maksetaan osallistumisesta kunnanhallituksen ja sen jaoston kokouksiin sama palkkio kuin kunnanhallituksen jäsenelle.

Kunnanhallituksen puheenjohtajalle ja muulle jäsenelle maksetaan osallistumisesta valtuuston kokouksiin sama palkkio kuin valtuuston jäsenelle.

Kunnanhallituksen puheenjohtajalle ja kunnanhallituksen määräyksestä lautakunnan tai muun toimielimen kokoukseen osallistuvalla kunnanhallituksen muulle jäsenelle maksetaan sama palkkio kuin lautakunnan tai toimielimen jäsenelle.

149 § Kokouspalkkion korottaminen

Yli kolme tuntia kestävästä kokouksesta suoritetaan korottamattoman kokouspalkkion lisäksi 50 % kokouspalkkion määrästä jokaiselta kolmen tunnin jälkeen alkavalta tunnilta.

Jos toimielin joko kokonaisuudessaan tai jaostona pitää samana kalenterivuorokautena useamman kuin yhden kokouksen, katsotaan ne kokouspalkkiota laskettaessa yhdeksi kokoukseksi, ellei kokouksen välinen aika ole yli kaksi tuntia ja kokoukset yhteensä kestävät yli kolme tuntia.

150 § Vuosipalkkiot

Kokousten ulkopuolella hoidetuista luottamustehtävistä maksetaan valtuuston, hallituksen ja lautakuntien puheenjohtajille valtuuston päättämä vuosipalkkio. Mikäli puheenjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäviään, lakkaa hänen oikeutensa vuosipalkkioon, kun este on jatkunut yhtäjaksoisesti kuukauden. Tämän jälkeiseltä ajalta on varapuheenjohtajalla oikeus saada suhteellinen osa vuosipalkkiosta.

Vuosipalkkioon sisältyy korvaus kokouksiin valmistautumisesta, neuvottelut, joista ei laadita pöytäkirjaa tai muistiota, sekä edustustehtävät mm. tutustumismatkat, vierailut ja onnittelukäynnit.

151 § Keskusvaali- ja vaalilautakunta, vaalitoimikunta

Keskusvaalilautakunnan ja vaalilautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle maksetaan vaalien toimituspäiviltä ja vaalitoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle niiltä päiviltä, jolloin ennakkoäänestys tapahtuu laitoksissa, palkkiot, joihin sisältyy palkkio vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatehtävästä.

Toimituspäivällä tarkoitetaan vähintään kuuden tunnin työpäivää. Alle kuuden tunnin toimituspäivältä sekä toimituspäiviä edeltäneistä ja niitä seuranneista kokouksista maksetaan tämän säännön mukaisesti määräytyvä kokouspalkkio.

152 § Toimituspäiväpalkkio

Katselmuksesta, neuvottelusta tai muusta toimituksesta, johon kunnan toimielimen jäsen osallistuu toimielimen päätöksen perusteella ja josta laaditaan pöytäkirja tai muistio, suoritetaan toimituspäiväpalkkiota valtuuston päättämä määrä.

Kunnanvaltuuston tai hallituksen luottamushenkilölle määräämästä erityistehtävästä voidaan suorittaa palkkiota kunnanhallituksen harkinnan mukaan.

153 § Yhteiset toimielimet

Kunnan edustajaksi kuntalain 77 §:ssä tarkoitettuun yhteistoimielimeen tai muuhun kuntien yhteistoiminta-aelimeen valitulle edustajalle maksetaan kokouspalkkiota soveltuvin kohdin samojen perusteiden mukaan kuin 148 - 149 §:ssä on määrätty, jollei kunnan edustaja saa palkkiota muun kunnan tai toimielimen suorittamana.

Osakeyhtiöt, säätiöt, projektit, tms. eivät ole kuntalain 77 §:n mukaisia yhteisiä toimielimiä. Kunnan edustajaksi valitun on ilmoitettava kunnalle maksatusta varten kokoukset, joista yhteistoimintaorganisaatio ei suorita kokouspalkkioita.

154 § Ansionmenetykskorvaus

Luottamushenkilölle suoritetaan korvausta ansionmenetyksestä samoin kuin kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä jokaiselta alkavalta tunnilta, ei kuitenkaan enemmältä kuin kahdeksalta tunnilta kalenterivuorokaudessa.

Saadakseen korvausta työansion menetyksestä, luottamushenkilön tulee esittää työnantajan todistus siitä, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa. Korvaus maksetaan todellisen ansionmenetyksen suuruisena.

Luottamushenkilön, joka tekee ansio- tai muuta työtä olematta työ- tai virkasuhteessa, tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys ansionmenetyksestään.

Ansionmenetysten ja kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa asianomaisen toimielimen sihteerille tai toimitettava se taloudesta vastaavalle toimialajohtajalle.

Palkkiot maksetaan puolivuositain kesä- ja joulukuussa. Ansionmenetykskorvaukset voidaan maksaa tarvittaessa neljännesvuositain tai kuukausittain.

155 § Pöytäkirjat palkkioperusteena

Tässä säännössä mainittujen palkkioiden tulee perustua kokouspöytäkirjoihin tai luottamustehdävän hoitamisesta laadittuihin muistioihin. Sihteerin tai tehtävänantajan tulee tehdä palkkioiden maksamista koskevat ilmoitukset puolivuositain.

Ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kahden kuukauden kuluessa korvauksen hyväksyjälle.

17 luku Muut määräykset

156 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

157 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista -toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimien kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

158 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

159 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Kunnan puolesta tehtävät sopimukset ja annettavat sitoumukset allekirjoittaa kunnanjohtaja yhdessä ~~talousjohtajan~~ hallintojohtajan, kunnanhallituksen puheenjohtajan tai päävastuualueen toimialajohtajan tai kunnanhallituksen valtuuttaman muun viranhaltijan kanssa. Kunnanhallituksen toimituskirjat ja kirjelmät allekirjoittaa kunnanjohtaja ja varmentaa talousjohtaja tai kunnanhallituksen määräämä muu viranhaltija.

Lautakunnan päättämät sopimukset ja annettavat sitoumukset allekirjoittaa lautakunnan puheenjohtaja tai toimialajohtaja ja varmentaa kunnanjohtaja tai toimialajohtaja.

Muun toimielimien toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Toimielimien pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimien määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö. Virallisen pöytäkirjan otteen tai muun arkistosta annettavan asiakirjan voi todistaa oikeaksi lisäksi kunnan keskusarkistonhoitaja.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämissään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

160 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan toimialan johtava viranhaltija.

161 § Voimaantulo

Tämä hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017.